

Els Grans Masturbadors i els demás: València, terra d'artistes

Per Francesc Ferrando Vila

Que València no és més terra d'artistes d'allò que puga ser Pakistà és una evidència que les nostres autoritats i ex-autoritats encara no han descobert. Per als amics de les estadístiques -i segons Pau Rausell (Políticas y sectores culturales en la Comunidad Valenciana)- per cada 100.000 valencians trobem 14 artistes plàstics. No està mal, però n'hi han 52 madrilenys, 46 illencs, 21 aragonesos, 18 catalans i 17 gallecs. Alguna cosa fa pudor a la promoció cultural valenciana...

Més: un entén que els diners públics són del públic (una altra evidència que tampoc coneixen, ni han conegut, a l'Avinguda de Campanar) o siga del ciutadà, i la relació que es vaja a establir entre l'oferta pública, les necessitats objectives d'un sector, la demanda ciutadana i el consum ciutadà, serà la clau d'una política cultural orientada a la satisfacció pública. Doncs, no. El desequilibri a favor de les belles arts, és palés. La gran oferta pública valenciana, des de l'aparició del projecte IVAM, prima les arts en contra de les necessitats dels altres sectors culturals -tan "intranscendents" com és el patrimoni, la llengua o l'audiovisual- i en contra de la pròpia demanda i el consum ciutadà que la Conselleria desconeix.

Peculiar situació: el punt de confluència de les prioritats en les polítiques culturals dels diferents partits que han passat per la Conselleria de Cultura han estat sempre les mateixes: les arts. ¡Oh les arts!... Açò, que tanta pàtina de

modernor i neoil·lustració dóna, és el patètic rebuig d'una estratègia cultural avui periclitada però que en els 80 tingué un considerable exit: la gestió de les arts, aquell invent de Jacques Lang.

Una estratègia que fracassà a França -on s'inventà-, que fracassà a Catalunya -a qui copiarrem- i que, l'administració pública valenciana s'encabota en portar endavant anys després de la seua mort natural. La qüestió no aniria més enllà d'assenyalar la incompetència dels mateixos frustats que porten en Conselleria des de que s'inventà -autèntics collidors en un camp de fracassos (¿els ennumerem ?)- i de la ignorància dels succesius responsables polítics de l'esmentada institució. El problema és que d'eixa política cultural institucionalitzada s'esdevé que la resta dels sectors culturals (el patrimoni, la biblioteca, l'arxiu, l'editorial, l'audiovisual, el cinema, la música, la llengua...) queden a la seua sort. Tot un progrés.

Pitjor encara si ens adonem que precisament el camp de l'art contemporani, que te la seua raó de ser en l'art com a concepte, en la creativitat, la innovació i la subversió, precisament per ser artístic, creatiu, innovador i subversiu és el més incompatible amb l'administració burocràtica de les coses i, mentre no canvien les coses, la Conselleria de Cultura és un mostre hidrocefàlic d'inoperància administrativa. Si algun sector cultural te la seua naturalitat en el món privat, en la iniciativa deslliurada i no sotmesa a

camaretes polítiques, aqueix món és el de les arts... doncs, al contrari. I ahí tenim arxius abandonats, biblioteques sense fons, museus tancats, pel·lícules sense públic, llengua sense espais, patrimoni històric abandonat, patrimoni natural sotmés a l'especulació... i milers de milions de pessetes totes les legislatures cap a eixa espiritualitat tan sublim que és l'art...jah! l'art...

Tenim dos Grans Masturbadors d'aquesta situació. Un és l'ullet dret de la Conselleria, la proa de la modernitat valenciana, i el forat on es sumeixen els impostos dels ciutadans, l'IVAM. L'Institut continua la seua vida "glamurosa" d'esqueses a la societat i de cara als media. Ni a nivell micro -continua sent un OVNI aterrat en un cantó del Barri del Carme i que ara, inclús amenaça amb solsir-lo amb les seues ampliacions- ni al mitjà -per exemple, la província de Castelló te més galeries que la de València en igualtat de proporció per habitants-, ni al macro- no s'ha experimentat cap increment substancial en el creixement d'artistes i de galeries, "no ha crescut el negoci" després de la seua inauguració- ha tingut major transcendència social positiva. En altres paraules, no ha aconseguit cap impuls notable per a la societat valenciana en el seu propi àmbit d'actuació, l'art, no ha espentat un sector privat potent, no té cap presencia real en les comarques, però, així sí és un lloc ideal per a passar el matí del diumenge a la Ciutat de València... al mòdic preu de més de mil milions de pessetes a l'any, o siga, uns quatre milions per matí de diumenge.

Però per a exemples bons, el del Consorci Valencià de Museus (de museus d'art, clar, tota la resta és xusma), l'altre masturbador. Ha de ser l'única institució del món que no té cap vergonya en assegurar a través de mitjans de comunicació públics que el circuit d'art contemporani que portava i que havia de costar 330 milions de pessetes -totes les biblioteques públiques de la Comunitat Autònoma reben 113- acaba per costar 730 per "lo imprevisto de las muestras itinerantes". Només per aquest desplegament de sinceritat i d'inprendabilitat professional, la pena de galeres seria poca per als pressumptes gestors del pressumte circuit, però quan a continuació, els 400 milions que falten els detrauen dels programes de "biblioteques, arxius i promoció

editoria" i de "patrimoni artístic" de la conselleria de cultura, ja començaria l'hora de tocar els colls de directors generals i consellers. No per ideologia, per incompetència.

¿I tot aço fins a quan?, ¿quan li tocarà, posem per cas, a les biblioteques escolars o a la dansa clàssica?, ¿quan i com i per què canviarà el criteri? ¿potser per la jubilació dels buròcrates de Campanar?. Un des d'aquest Infern on tot es veu, es pregunta perquè el partit en el poder no es dedica a fer la política cultural que li toca com a conservadors o centristes -que les paraules no fan la cosa- i de pas, un també es pregunta per què l'oposició majoritària, socialdemòcrata o centrista -que els també son centristes, recordem-ho- no cambien el seu discurs postmodern, tan reiteratiu com inútil i, a la fi, per què l'altra oposició, la minoritària, que també vol ser centrista, no es deixa de polítiques culturals d'il·luminisme kumbaià i comença a fer estudis i anàlisis de mercats culturals. Un, a la fi, el que li passa es que no arriba a entendre com els responsables de la polis valenciana, siguen del color que siguen, tinguen una visió tan limitada de les coses i una orella tan sorda als clams de qualsevol sector de la cultura que no siga el de la boa pressupostària de les arts. ¡Salvador Dalí, tu que ets als Cels, prega per nosaltres!.

✍

